

#66

LOSSONCZY Tamás

LOSSONCZY TAMÁS (1904-2009)

Kozmikus aktivitás | Cosmic Activism, 1975

Olaj, vászon | Oil on canvas, 130,5x110,5 cm

Jelezve balra fent: Lossonczy Tamás 1975, | Signed upper left: Lossonczy Tamás 1975

Kezdő ár | Starting price: 2 400 000 Ft / 6 667 EUR

Becsérték: 3 000 000 - 5 000 000 Ft

Estimate: 8 333 - 13 889 EUR

OEUVRE-JEGYZÉK SZÁM: MK 173

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

| egykor Christina Hoffman gyűjteményében

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

| Lossonczy Tamás festőművész kiállítása. Múcsarnok, Budapest, 1978. december 8. - 1979. január 7., 69. tétel (hátlap)

| Lossonczy Tamás. Babits Mihály Megyei Művelődési Központ, Szekszárd, 1983. április 8-28. (címlap)

| Lossonczy Tamás festőművész tárlata. Kecskeméti Galéria, 1988. május 6. - július 17., 7. tétel

| Lossonczy Tamás kiállítása, Múcsarnok, Budapest, 2005. október 5. - 2005. november 13.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| Háború utáni non-figuratív és absztrakt művészet. Virág Judit Galéria, Budapest, 2019. május 24. - 2019. június 29.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

| <https://www.lossonczy.com/lossonczy/lossonczy-tamas/mutargyak/olajkepek/1975-2/>

| „Én festő vagyok”. Interjú Lossonczy Tamással. In: Művészet 1989/6., 14.

| A festőmágus Lossonczy Tamás 100 éves.

| Szövegválogatás Hamvas Béla, Kállai Ernő, Marosi Ernő, Passuth Krisztina, Patkai Gábor, Sinkovits Péter írásaiból.

In: Új Művészet 15. évf. (2004) 8. sz.

| Szakolczay Lajos: Rendkereső „káosz”. Lossonczy Tamás életmű-kiállítása a Múcsarnokban.

In: Mai Magyar Kultúra, 11. évf. 7. sz. (2005), 31-33. (színes reprodukció)

| Muladi Brigitta: „Változó világ”. Lossonczy Tamás festményei a hetvenes években - értelmezési kísérlet.

In: Tanulmányok Lossonczy Tamás művészetéről. Múcsarnok, Budapest, 2006, 58.

1. Lossonczy Tamás műtermében,
hátterben a Kozmikus aktivitás című képpel, 1988,
fotó: Molnár Edit

1. Joan Miró: *L'Espoir du navigateur I*
(A navigátor reménye I.), 1968,
Fundació Joan Miró, Barcelona

„De minek a világ nyújtotta látványhoz fordulni, amikor az ember maga is kitalálhat egy világot és egy költeményt?” – olvasható Lossonczy Tamás 1978. április 19-i naplóbejegyzésében.¹ A költői kérdés jelen esetben az absztrakció melletti egyszerű állásfoglalásnál jóval konkrétabb és önreflektivebb: a természetén túli valóság létrehozása, a világ-teremtés gesztusa, a szubjektív, érzelmi tapasztalások és folyamatok vizualizációja, vagy – ismét a művész szavaival – a „*lelki mélységek*” képbe sűrítése Lossonczy munkásságának lényegére világít rá.² A zártnak tekinthető, az életmű egészét meghatározó, szürrealista ihletésű absztrakt motívumkészlet, mely Lossonczy individuális képi rendszereinek, a „világ-konstruálásnak” alapjául szolgál, az 1945 és 1948 közötti időszakban kristályosodott ki.³ Lossonczy ekkor a francia orientációjú, haladó szellemiségű művészeket tömörítő Európai Iskola, majd az előbbiből kiváló, a nonfiguratív művészetet reprezentáló Elvont Művészek Csoportjának tagja volt. Első önálló kiállítását még 1943-ban a magyar absztrakt művészet talán legmeghatározóbb teoretikusa, Kállai Ernő rendezte,⁴ és 1947-ben Kassák Lajos és a Hamvas Béla-Kemény Katalin szerzőpáros is az egyik legfontosabb nonfiguratív festőként aposztrofálta a művészt.⁵ Az absztrakt

törekvések ezt a rendkívüli szellemi intenzitású légkörben töltött időszakot követően a szocializmus kulturpolitikai közegében szinte teljes vákuumba kerültek. Az 1948 óta elszigetelten dolgozó Lossonczy 1970-ben jutott újra kiállítási lehetőséghez a Fényes Adolf Teremben, 1978-ban pedig retrospektív tárlata nyílt a Mücsarnokban. Az első alkalommal feltehetően az 1978-as kiállításon bemutatott *Kozmikus aktivitás* című kompozíció a negyvenes években kidolgozott motívumtár elemeinek variánsai, a dinamikus, festői biomorf alakzat és a recés szögletes idom síkszerűségének ellentéte teremti meg a Lossonczy alkotásaira szinte minden esetben jellemző primer formai-térbeli feszültséget. A kontúros fehér alakzatot az utópisztikus, végtelen kiterjedésű tér tartja folyamatos, Joan Miró-i reminiscenciákkal bíró lebegő állapotban. A tér koncentrikus, áramló mozgása a rezgő, fehér rombuszformával egymáshoz kapcsolódó két síkidom vertikálításával találkozik. A kozmikus tér kékes-ibolyából felszejlő galaxisokat átfogó erővonalak a kép – az univerzum – egészét átszövik. A *Kozmikus aktivitás* világűr-modellje a hetvenes években épphogy feltáruló csillagrendszerek rejtett erőinek, az örökös mozgásnak és átalakulásnak a szubjektumon átszűrt képi megfogalmazása.

SODICS DOMINIKA

¹ Idézi: Muladi Brigitta: „Változó világ.” Lossonczy Tamás festményei a hetvenes években – értelmezési kísérlet. In: *Tanulmányok Lossonczy Tamás művészetéről*. Budapest, 2006. 52.
² Lossonczy Tamás: A kép néz engem. *Kortárs*. 39. évf. (1995) 1. sz. 15.
³ Lóska Lajos: A tiszta festészet. Lossonczy Tamás és a magyar nonfiguráció. *Művészet*. 26. évf. (1985) 7. sz. 28.
⁴ Lossonczy Tamás festőművész gyűjteményes kiállítása. Bev.: Kállai Ernő. Alkotás Művészház, 1943.
⁵ Hamvas Béla-Kemény Katalin: *Fordalom a művészetben. Absztrakció és szürrealizmus Magyarországon*. Budapest, 1947. Kassák Lajos: *Képzőművészetünk Nagybányától napjainkig*. Budapest, 1947.